

Ministarstvo vanjskih poslova

***GODIŠNJI IZVJEŠTAJ
O REALIZACIJI AKCIONOG PLANA ZA SPROVOĐENJE REZOLUCIJE SAVJETA
BEZBJEDNOSTI UJEDINJENIH NACIJA 1540 (2014-2018)***

Podgorica, 26. decembar 2017. godine

UVOD

U skladu sa svojim vanjsko političkim prioritetima, Crna Gora je snažno posvećena očuvanju međunarodnog mira i bezbjednosti, borbi protiv organizovanog kriminala, terorizma i neproliferacije oružja za masovno uništenje. Ovo opredjeljenje je prepoznato u brojnim strateškim dokumentima, Strategiji odbrane, Strategiji nacionalne bezbjednosti, Strategiji za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma, Strategiji za neproliferaciju oružja za masovno uništenje, čime su vanjsko politički prioriteti pretočeni u strateške obaveze.

Kao članica gotovo svih najvažnijih međunarodno pravnih instrumenata u ovoj oblasti, Crna Gora je posvećena ispunjavanju obaveza koje iz njih proizilaze. Između ostalog, uspostavljen je odgovarajući normativno-pravni i institucionalni okvir usmjeren na onemogućavanje da nedržavni akteri dođu u posjed, proizvedu, transportuju ili koriste bilo koju vrstu oružja za masovno uništenje, niti sredstva za njihovu isporuku. Zabranjena je svaka aktivnost koja može da doprinese proliferaciji oružja za masovno uništenje i uspostavljen efikasan sistem kontrole spoljne trgovine naoružanjem, vojnom opremom i robom dvostruke namjene.

Rezolucija Savjeta bezbjednosti UN 1540 usvojena je jednoglasno 28. aprila 2004. godine i prva je rezolucija kojom se uspostavlja obaveza državama da unaprijede nacionalno zakonodavstvo sa ciljem stvaranja efikasnih kontrolnih mehanizama kako oružje za masovno uništenje ne bi dospjelo u ruke nedržavnih aktera. Rezolucija 1540 obavezuje sve države da se uzdrže od pružanja pomoći nedržavnim akterima da razvijaju, nabavljaju, proizvode, posjeduju, transportuju ili koriste nuklearno, hemijsko ili biološko oružje i sredstva za njihovu isporuku.

Shodno odredbama rezolucije, države su dužne da:

- 1) usvoje odgovarajuće pravne propise kako bi spriječile proliferaciju oružja za masovno uništenje i sredstava za njihovu isporuku,
- 2) uspostave efikasne mehanizme za kontrolu trgovine, transfera, proizvodnje i skladištenja srodnih materijala (hemijskih, bioloških, radioloških i nuklearnih) kako bi se spriječila njihova nelegalna trgovina.

Nakon usvajanja rezolucije 1540, koja predstavlja prvi dokument kojim se na sveobuhvatan način pristupa opštoj zabrani proliferacije oružja za masovno uništenje, Savjet bezbjednosti usvojio je nekoliko rezolucija kojima se detaljnije utvrđuju i potvrđuju obaveze država i uspostavlja sistem verifikacije sprovođenja rezolucije. Između ostalog, rezolucijama 1810 i 1977 iz 2011. godine, države su pozvane da na dobrovoljnoj osnovi pripreme nacionalne akcione planove za implementaciju.

Crna Gora je Akcioni plan za sprovođenje rezolucije Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija 1540, za period od 2014. do 2018. godine, usvojila 8. maja 2014. godine, čime je postala trinaesta država koja je ispunila preporuke sadržane

u navedenim rezolucijama.

PREGLED REALIZOVANIH MJERA I AKTIVNOSTI TOKOM 2017. GODINE

Nosioci aktivnosti sadržanih u Akcionom planu su resorna ministarstva i drugi državni organi i organi uprave. Namjera je da se kroz koordinirani pristup, uz maksimalno učešće i angažovanost Koordinacionog tijela, obezbijedi što je moguće veći stepen realizacije mjera i ciljeva. U nastavku je prikaz mjera koje su predviđene Akcionim planom, a koje su realizovane tokom 2017. godine.

Opeativni paragraf I

Akcionim planom u okviru Operativnog paragrafa I rezolucije 1540, koji se odnosi na obavezu država da se uzdržavaju od pružanja bilo kakve pomoći nedržavnim akterima u pokušajima da razviju, nabave, proizvode, transportuju ili koriste nuklearno, hemijsko ili biološko oružje i sredstva za njihovu isporuku predviđeni su sljedeći očekivani rezultati:

Očekivani rezultat 1.1.- Jačanje zakonodavnog i administrativnog okvira kako bi se spriječilo širenje oružja za masovno uništenje

Mjera 1.1.1. - Pristupanje relevantnim međunarodnim ugovorima:

Skupština Crne Gore je na sjednici održanoj 06. 03. 2017. godine, donijela Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Evropske zajednice za atomsku energiju (EURATOM) i država nečlanica Evropske unije, o učešću država nečlanica Evropske unije u sistemu Zajednice za ranu razmjenu informacija u slučaju radiološkog vanrednog događaja (ECURIE) ("Službeni list Crne Gore - Međunarodni ugovori", br. 002/17 od 21.03.2017), nakon čega su Evropskoj komisiji upućeni instrumenti ratifikacije;

Na poziv Evropske komisije, Crna Gora je u martu 2017. godine formalno izrazila spremnost da se dobrovoljno priključi platformi za razmjenu radioloških podataka (EURDEP). S tim u vezi imenovana je nacionalna kontakt osoba i njena zamjena;

Skupština Crne Gore je na sjednici održanoj 11.10.2017. godine donijela Zakon o potvrđivanju Amandmana na Štokholmsku konvenciju o dugotrajnim organskim zagađujućim supstancama, usvojenih na 6. i 7. zasijedanju Konferencije potpisnica ("Službeni list Crne Gore - Međunarodni ugovori", br. 009/17 od 20.10.2017);

Ministarstvo održivog razvoja i turizma realizuje projekat „Priprema za ratifikaciju i implementaciju Minamata Konvencije o živi- inicijalna procjena za Crnu Goru“, u periodu 2016-2018, kojim će se izvršiti inventarisanje žive. Takođe, biće izrađena i Studija, koja će pružiti smjernice o tome kako osigurati kontrolu i vođenje evidencije o sakupljanju, skladištenju i izvozu metalne žive. Između ostalog, Studija će uključivati i sljedeće: najbolji način da Uprava carina prati proizvode koji sadrže živu, kao i kako eliminisati distribuciju ili trgovinu novim proizvodima koji sadrže živu, uz pregled crnogorskog zakonodavstva u pogledu nove Uredbe EU br. 2017/852 (koja će važiti od januara 2018. za države članice Evropske unije) i koja će propisati ukidanje uvoza, izvoza i proizvodnje proizvoda koji sadrže žive);

U dijelu usklađivanja pravnog okvira sa najnovijim međunarodnim standardima Međunarodne agencije za atomsku energiju (IAEA) i pravnom tekovinom Evropske unije u oblasti radijacione i nuklearne sigurnosti i bezbjednosti i zaštite od jonizujućeg zračenja, u toku je sprovođenje dva nacionalna projekta odobrena od strane IAEA (MNE9006 „Unapređenje regulatorne infrastrukture u oblasti nuklearne i radijacione sigurnosti“) i Evropske unije (IPA višekorisnički projekat „Dalje jačanje nuklearnih regulatornih tijela Albanije, Makedonije, Bosne i Hercegovine, Srbije, Kosova i Crne Gore“), čija realizacija traje tri (3) godine, odnosno do kraja 2018. godine. U okviru projekata održano je više sastanaka, ekspertske misije i studijskih posjeta službenika nadležnih institucija za sprovođenje ovih projekata. U januaru 2017. godine počela je izrada nacrtu novog Zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti, kao i izrada budućeg seta unaprijeđenih podzakonskih akata;

Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 05. 10. 2017. godine razmotrila i usvojila Treći nacionalni izvještaj o implementaciji obaveza koje proističu iz Zajedničke konvencije o sigurnosti upravljanja istrošenim gorivom i sigurnosti upravljanja radioaktivnim otpadom, a koji je dostavljen Sekretarijatu Međunarodne agencije za atomsku energiju (IAEA). Treći nacionalni izvještaj biće predstavljen na Šestom redovnom sastanku strana ugovornica Zajedničke konvencije u periodu od 21. 05. do 01. 06. 2018. godine, u sjedištu Međunarodne agencije za atomsku energiju, u Beču;

U toku je i procedura za pristupanje Crne Gore Ženevskom protokolu iz 1923. godine: „Protokol o zabrani upotrebe zagušljivih, otrovnih ili sličnih plinova i bakterioloških sredstava u ratu“.

Mjera 1.1.2. - Usvajanje Strategije protiv širenja oružja za masovno uništenje

Vlada Crne Gore je na sjednici od 08. septembra 2016. godine donijela Strategiju za neproliferaciju oružja za masovno uništenje za period 2016-2020, čiji je cilj sprječavanje da Crna Gora učestvuje u proliferaciji oružja za masovno uništenje. Predviđeno je da ovaj cilj bude ostvaren kroz realizaciju četiri pojedinačna cilja (onemogućavanje nelegalnog razvoja, nabavke, izrade, prometa i upotrebe; jačanje prevencije; spremnost za brz i efikasan odgovor na moguću krizu; međunarodna saradnja), koji svaki ponaosob sadrži mjere za sprovođenje. Strategijom su takođe prepoznati nadležni nacionalni akteri za implementaciju, kao i organizacija procesa praćenja i evaluacije implementacije Strategije. Strategija je rađena uz podršku eksperata SAD (Agencija za smanjenje bezbjednosnih rizika- DTRA), u sklopu projekta koji ova Agencija, preko Centra za bezbjednosnu saradnju (RACVIAC), realizuje za region jugoistočne Evrope, a koji ima za cilj da podstakne zemlje na usvajanje Strategije. Crna Gora je među prvim zemljama regiona koja je donijela Strategiju za neproliferaciju OMU. Vlada je zadužila MVP da sprovede sve potrebne aktivnosti i Vladi dostavi prijedlog odluke o obrazovanju Nacionalnog koordinacionog tijela za neproliferaciju oružja za masovno uništenje, koje će biti zaduženo za praćenje implementacije Strategije za neproliferaciju oružja za masovno uništenje za period od 2016-2020. godine.

Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj u junu 2017. godine, usvojila Akcioni plan za implementaciju predmetne Strategije, a na sjednici od 06. jula 2017. godine, na prijedlog MVP, donijela odluku o obrazovanju Nacionalnog koordinacionog tijela za

neproliferaciju OMU, čiji je zadatak da:

- prati i koordinira aktivnosti (utvrđuje i prati prioritete, dinamiku i rokove realizacije) u vezi sa sprovođenjem Akcionog plana za sprovođenje Nacionalne strategije za neproliferaciju oružja za masovno uništenje (2016-2020), Akcionog plana za sprovođenje rezolucije Savjeta bezbjednosti UN 1540 (2014-2018) i Nacionalnog akcionog plana za zaštitu od hemijskih, bioloških, radioloških i nuklearnih prijetnji i rizika (2016-2020);
- prati i koordinira aktivnosti u vezi sa implementacijom Konvencije o zabrani razvoja, proizvodnje, skladištenja i upotrebe hemijskog naoružanja i Konvencije o zabrani razvoja, proizvodnje i skladištenja bakteriološkog (biološkog) i toksičnog oružja i njihovom uništenju;
- priprema izvještaj o radu i realizaciji mjera iz Akcionog plana za sprovođenje Nacionalne strategije za neproliferaciju oružja za masovno uništenje (2016-2020), Akcionog plana za sprovođenje rezolucije Savjeta bezbjednosti UN 1540 (2014-2018) i Nacionalnog akcionog plana za zaštitu od hemijskih, bioloških, radioloških i nuklearnih prijetnji i rizika (2016-2020), koji se preko Ministarstva vanjskih poslova, dostavlja Vladi Crne Gore, najmanje jedanput godišnje.

Usvajanjem Strategije i pratećeg Akcionog plana, uz ranije usvojeni Akcioni plan za implementaciju rezolucije SB UN 1540 (2014-2018) i Nacionalni Akcioni plan za zaštitu od hemijskih, bioloških, radioloških i nuklearnih prijetnji i rizika (2016-2020), zaokružen je nacionalni okvir, odnosno upotpunjene su potrebne komponente i stvoreni uslovi za uspješno suočavanje sa fenomenom proliferacije OMU, pa je akcenat sada na njihovoj sveobuhvatnoj implementaciji. Ono što je karakteristično za Crnu Goru, a što je urađeno iz praktičnih razloga, jeste pristup *od "dna prema vrhu (bottom- up)"* u usvajanju strateških dokumenata– prvo su usvojeni AP za rezoluciju 1540 i AP za CBRN, a potom je usvojena Strategija, sa pratećim Akcionim planom. Na ovaj način, usvajanjem dva AP razrađeni su brojni detalji nacionalnog djelovanja, dok će Strategija poslužiti kao tzv. kišobran za sva tri akciona plana;

U okviru implementacije Ugovora o neproliferaciji nuklearnog oružja (NPT), Sporazuma o zaštitnim mjerama, Dodatnog protokola i Protokola o malim količinama, Crna Gora je tokom 2017. godine izradila 19, 20, 21 i 22. nacionalni izvještaj i izjave o nuklearnim materijalima i dostavila ih Međunarodnoj agenciji za atomsku energiju;

Prvi nacionalni izvještaj o implementaciji obaveza koje proističu iz Konvencije o nuklearnoj sigurnosti Crna Gora je uspješno predstavila na 7. redovnom sastanku strana ugovornica Konvencije o nuklearnoj sigurnosti, 31. marta 2017. godine, u sjedištu Međunarodne agencije za atomsku energiju, u Beču;

Mjera 1.1.3. - Revizija postojećih i donošenje novih pravnih propisa koji se odnose na zabranu oružja za masovno uništenje:

Skupština je 26. 07. 2017. godine donijela novi Zakon o hemikalijama ("Službeni list Crne Gore", br. 51/17). Glavne promjene koje predmetni zakon uvodi su dodatno usaglašavanje sa pravnom tekovinom Evropske unije i to: Regulativom (EZ) br. 1907/2006 Evropskog parlamenta i Savjeta od 18. 12.2006. o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju hemikalija (REACH) i osnivanju Evropske agencije za hemikalije, Regulativom (EZ) br. 1272/2008 Evropskog parlamenta i Savjeta od 16.

12. 2008. o klasifikaciji, označavanju i pakovanju supstanci i smješa, Regulativom (EU) br. 649/2012 Evropskog parlamenta i Savjeta od 4.07.2012. o izvozu i uvozu opasnih hemikalija, Regulativom (EZ) br. 648/2004 Evropskog parlamenta i Savjeta od 31.03.2004. o detergentima i Direktivom 2004/10/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 11.02.2004. o usklađivanju zakona i ostalih propisa u vezi s primjenom načela dobre laboratorijske prakse i provjeri njihove primjene u ispitivanju hemijskih supstanci), kao i podjela inspekcijskog nadzora nad sprovođenjem ovog zakona između ekološke i sanitarne inspekcije. Takođe, novine su upis internih i prevezenih izolovanih intermedijera u registar, reklamiranje hemikalija, obaveze zastupnika proizvođača, informisanje javnosti o rizicima i ostale odgovornosti;

Na osnovu Zakona o hemikalijama donijeti su:

- Pravilnik o bližem sadržaju prethodnog obavješćavanja za izvoz hemikalija ("Službeni list Crne Gore", br. 61/17);
- Pravilnik o listi supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost ("Službeni list Crne Gore", br. 065/17);
- Pravilnik o metodama ispitivanja opasnih svojstava hemikalije ("Službeni list Crne Gore", br. 068/17);
- Pravilnik o sadržaju bezbjednosnog lista za hemikalije ("Službeni list Crne Gore", br. 081/17);
- Pravilnik o kriterijumima za identifikaciju supstance kao perzistentne, bioakumulativne, toksične i veoma perzistentne i bioakumulativne, Lista klasifikovanih supstanci i Pravilnik o načinu klasifikacije, pakovanja i označavanja hemikalije u skladu sa Globalno harmonizovanim sistemom UN su poslati na objavljivanje Službenom listu Crne Gore;

Na osnovu Zakona o biocidnim proizvodima ("Službeni list Crne Gore", br. 54/16), donijeti su sljedeći pravilnici:

- Pravilnik o bližem sadržaju tehničkog dosijea i osnovnih podataka o biocidnim proizvodima ("Službeni list Crne Gore", br. 05/17);
- Pravilnik o metodama ispitivanja efikasnosti biocidnog proizvoda ("Službeni list Crne Gore", br. 05/17);
- Pravilnik o sadržaju zahtjeva za izdavanje dozvole za biocidne proizvode ("Službeni list Crne Gore", br. 17/17);
- Pravilnik o uslovima u pogledu kadra, prostora i opreme za pravna lica koja profesionalno koriste biocidne proizvode ("Službeni list Crne Gore", br. 26/17);

Navedenim pravilnicima prenijeta je Regulativa o biocidnim proizvodima (BPR Uredba (EU) 528/2012);

Predstavnici relevantnih institucija u saradnji sa predstavnicima Odjeljenja za nuklearnu bezbjednost Međunarodne agencije za atomsku energiju izvršili su reviziju postojećeg i izradili novi Integrisani plan podrške za oblast nuklearne bezbjednosti (INSSP), kao i Akcioni plan za njegovo sprovođenje za period 2017-2019. godine. Pomenuti planovi su usaglašeni 28.02.2017. godine, nakon čega je imenovana nacionalna kontakt osoba za sprovođenje ovih planova. Takođe je imenovana i nacionalna kontakt osoba za pristup platformi Nuklearnog bezbjednosnog sistema upravljanja informacijama (NUSIMS);

Ministarstvo održivog razvoja i turizma je u saradnji sa nadležnim institucijama inteziviralo aktivnosti na realizaciji Akcionog plana za implementaciju Strategije zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom za period 2017-2021. godine;

Ministarstvo unutrašnjih poslova je u saradnji sa nadležnim institucijama izradilo prijedlog Strategije za smanjenje rizika od katastrofa, zajedno sa Akcionim planom za njenu implementaciju, za period 2018- 2023. godine, koja je usvojena na sjednici Vlade održanoj 21. decembra 2017. godine;

Shodno Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i spašavanju koji je počeo sa primjenom u julu 2017. godine doneseni su sledeći pravilnici:

- Pravilnik o bližem sadržaju i metodologiji izrade, načinu usaglašavanja, ažuriranja i čuvanja planova zaštite i spašavanja („Službeni list CG”, br. 34/17);
- Pravilnik o sadržaju i metodologiji izrade, načinu usaglašavanja, ažuriranja i čuvanja elaborata o procjeni rizika na osnovu kojih se izrađuju planovi zaštite i spašavanja („Službeni list CG”, br. 31/17);
- Pravilnik o jedinstvenim znakovima za uzbunjivanje i načinu obavještanja i uzbunjivanja („Službeni list CG”, br. 34/17);
- Pravilnik o načinu organizovanja i angažovanja jedinica civilne zaštite („Službeni list CG”, br. 38/17);
- Pravilnik o knjižici civilne zaštite („Službeni list CG”, broj 13/17);
- Pravilnik o visini i načinu utvrđivanja naknada za korišćenje sredstava datih u izvršavanju materijalne obaveze, naknada troškova u vezi izvršavanja materijalne obaveze i naknada za oštećena, uništena ili nestala sredstva datih u izvršavanju materijalne obaveze privrednih društava, drugih pravnih lica i preduzetnika, („Službeni list CG”, br. 39/17);
- Pravilnik o sadržaju i obrascu evidencije o izdatim licencama za izradu planova zaštite i spašavanja privrednih društava, drugih pravnih lica i preduzetnika (Službeni list CG”, br. 48/17);

Utvrđen je Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o eksplozivnim materijama („Sl. list CG”, broj 31/17);

Donesen je Pravilnik o proizvodnim i skladišnim objektima za eksplozivne materije (Službeni list CG”, br. 04/17);

Donesen je Pravilnik o bližem sadržaju i obrascu zahtjeva za izdavanje dozvole za skladištenje i promet zapaljivih tečnosti i gasova („Službeni list CG”, br. 23/17);

Vlada Crne Gore je na prijedlog Ministarstva unutrašnjih poslova, na sjednici održanoj 30.11.2017. godine, utvrdila Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu opasnih materija i isti je upućen u skupštinsku proceduru;

Usvojene su izmjene Pravilnika o mjerama zaštite i zdravlja na radu od rizika izloženosti hemijskim materijama („Službeni list CG”, br. 30/17 od 09. maja 2017. godine), a donesen je i Pravilnik o mjerama zaštite na radu od rizika izloženosti biološkim materijama („Službeni list CG”, br. 62/17 od 03. oktobra 2017. godine);

Na sjednici od 30. novembra 2017. godine, Vlada Crne Gore utvrdila je Prijedlog zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti.

Očekivani rezultat 1.2.- Učešće u međunarodnim naporima u sprečavanju širenja oružja za masovno uništenje

Mjera 1.2.1. - Učešće na međunarodnim konferencijama i sastancima:

Vježba "OLYMPUS", održana u novembru 2017. godine, u Bukureštu, Republika Rumunija, na temu nuklearne forenzike i istrage;

Pripremne konferencije za specifikaciju vježbe "Balkanski odgovor 2018" (maj 2018. godine), koje su održane u aprilu i junu 2017. godine, u Kruševcu, Republika Srbija;

Sastanci „Mreže protiv širenja oružja za masovno uništenje“, u sklopu projekta koji su inicirale SAD za izradu nacionalnih strategija za neproliferaciju oružja za masovno uništenje, Centar za bezbjednosnu saradnju (RACVIAC), Zagreb (R. Hrvatska), januar, april i septembar 2017. godine;

Sastanak predstavnika ključnih državnih institucija Crne Gore sa predstavnicima RACVIAC-a i američke Agencije za smanjenje bezbjednosnih rizika (DTRA), u vezi sa organizacijom simulacione štabne vježbe "RESISTEX", održan u junu 2017. godine, u Podgorici;

Seminar na temu "Konvencija o zabrani razvoja, proizvodnje, skladištenja i upotrebe hemijskog oružja (CWC)", u organizaciji Centra za bezbjednosnu saradnju (RACVIAC), održan u februaru 2017. godine;

Sastanak nacionalnih predstavnika zemalja Jugoistočne Evrope u vezi sprovođenja odredbi Konvencije o zabrani razvoja, proizvodnje, skladištenja i upotrebe hemijskog oružja (CWC), održan u maju 2017. godine, Tbilisi, Republika Gruzija;

Godišnji sastanak nacionalnih organa nadležnih za implementaciju Konvencije o hemijskom oružju (CWC), održan u novembru 2017. godine, Hag, Kraljevina Holandija;

Seminari na temu nuklearne sigurnosti (Modul 2 i 3), u organizaciji RACVIAC-a, jun (Danilovgrad) i novembar (Tirana, Republika Albanija) 2017 godine;

Sastanci međunarodne ekspertske radne grupe ABHO u cilju implementacije projekta „Regionalnog centra ABHO“ Kruševac (Republika Srbija), maj i novembar 2017. godine;

Konferencija o fizičkoj zaštiti nuklearnog materijala i nuklearnih postrojenja, 13-17. novembar 2017. godine, Beč, Austrija;

Konferencija na temu "Tehnologija dvostruke namjene, nove tehnologije i terorizam", u organizaciji RACVIAC-a, april 2017. godine, Zagreb;

Regionalna radionica "Kontrola izvoza naoružanja za zemlje Jugoistočne Evrope", u organizaciji Federalne kancelarije za ekonomiju i kontrolu izvoza SR Njemačke-BAFA, april 2017. godine, Skoplje, Republika Makedonija;

"EU Outreach Programme 2015-2017"- kontrola izvoza robe dvostruke namjene, održan u februaru 2017. godine, Sarajevo, BiH, u organizaciji Programa EU za kontrolu izvoza oružja (EU P2P);

Sastanak industrije i naučnih institucija vezano za robu dvostruke namjene u organizaciji Akademске i naučne zajednice Republike Srbije, februar 2017. godine, Beograd, Republika Srbija;

Regionalni sastanak na temu kontrole izvoza naoružanja i vojne opreme, u organizaciji COARM-a, održan u aprilu 2017. godine, u Skoplju, Republika Makedonija;

Seminar "Kontrola izvoza oružja za zemlje Jugoistočne Evrope", u organizaciji EU P2P, održan u junu 2017. godine, u Bratislavi, Republika Češka;

Tehnički brifing Vasenarskog aranžmana za zemlje partnere, održan 16. juna 2017. godine, u Beču;

EU Ljetnji univerzitet- spoljnotrgovinska kontrola i program neproliferacije, u organizaciji EU P2P, jun i avgust 2017. godine, Albah, Republika Austrija;

Okrugli sto u organizaciji MVP Hrvatske i EXBS programa, održan u Tirani, Republika Albanija, u oktobru 2017. godine, na temu najboljih praksi u domenu strateške trgovinske kontrole;

Radionica Zajedničkog istraživačkog centra Evropske komisije (JRC), s akcentom na dijeljenju informacija i odlučivanju o alarmima, značaju novih tehnologija u oblasti detekcije kao prvog koraka borbe protiv nuklearnog terorizma, održana u martu 2017. godine, Ispra, Republika Italija;

Radionica u organizaciji Globalne inicijative za borbu protiv nuklearnog terorizma (GICNT), maj 2017. godine, Sofija, Republika Bugarska;

Operativni paragraf II

U cilju adekvatne implementacije Operativnog paragrafa II rezolucije 1540, koji se odnosi na obavezu država da, u skladu sa domaćim procedurama, usvoje i sprovede adekvatne zakone i druge propise kojima se zabranjuje da bilo koji nedržavni akter proizvodi, pribavlja, posjeduje, razvija, transportuje ili koristi nuklearno, hemijsko, biološko oružje i sredstva za njihovu isporuku, posebno u svrhu terorističkog djelovanja, Akcionim planom predviđeno je ostvarivanje sljedećeg očekivanog rezultata:

Očekivani rezultat 2.1.- Sveobuhvatan zakonodavni okvir kojim se zabranjuje i krivičnim djelima smatra pribavljanje, posjedovanje, razvijanje i upotreba oružja za masovno uništenje i njegovih sredstava za isporuku

Mjera 2.1.2. - Usvajanje novog Zakona o sprovođenju Konvencije o zabrani hemijskog oružja:

U skladu sa obavezama koje proističu iz Konvencije o zabrani hemijskog oružja (CWC) i članstva u Organizaciji za zabranu hemijskog oružja - OPCW, Crna Gora ne posjeduje niti proizvodi hemijsko oružje, a transfere hemikalija koje su propisane Verifikacionim aneksom Konvencije strogo kontroliše. Nacionalno koordinaciono tijelo za neproliferaciju oružja za masovno uništenje će preuzeti nadležnosti Nacionalnog tima za sprovođenje Konvencije o zabrani razvoja, proizvodnje, skladištenja i upotrebe hemijskog oružja i njegovom uništavanju (CWC), odnosno, koordiniraće aktivnosti nadležnih državnih institucija u cilju adekvatne primjene Konvencije, a ostvarivaće saradnju sa tijelima OPCW. Nakon toga, biće ispunjeni uslovi za ispunjenje mjere iz Akcionog plana koja se odnosi na usvajanje novog Zakona o sprovođenju Konvencije o zabrani hemijskog oružja.

Operativni paragraf III

Operativni paragraf III rezolucije, koji podrazumijeva obavezu država da preduzmu i sprovedu efikasne mjere kako bi na svojoj teritoriji spriječile širenje oružja za masovno uništenje i sredstava za njihovu isporuku, uključujući i uspostavljanje adekvatne kontrole nad srodnim materijalima, biće realizovan kroz sljedeće očekivane rezultate:

Očekivani rezultat 3.1.- Unaprijeđenje kontrolnih mjera radi spriječavanja širenja nuklearnog, hemijskog i biološkog oružja, i sredstava za njihovo prenošenje

Mjera 3.1.1. - Organizovanje specijalističkih obuka za carinske službenike i službenike nadležnih organa bezbjednosti u cilju unaprijeđenja znanja u ovoj oblasti i razmjene najbolje prakse o uvoznim/ izvoznim kontrolama:

U saradnji sa EU P2P, u Podgorici je u junu 2017. godine održana radionica o kontroli izvoza robe dvostruke namjene;

U carinskim ispostavama Debeli Brijeg i Dobrakovo, u februaru 2017. godine, u organizaciji Uprave carina, realizovana je obuka o upotrebi uređaja za pregled ZISTOS- Vehicle Search System;

U organizaciji Programa za Kontrolu izvoza i bezbjednosti granice (EXBS), u aprilu 2017. godine, u Podgorici, održane su pravne konsultacije vezano za Zakon o kontroli robe dvostruke namjene;

U junu 2017. godine u Podgorici, u organizaciji Svjetske carinske organizacije (WCO), održana je radionica na temu povećanja upotrebe neinvazivnih tehnologija za inspekciju.

Osim navedenog, carinski službenici i službenici nadležnih organa bezbjednosti redovno pohađaju relevantne programe obuke organizovane od strane relevantnih međunarodnih partnera.

Mjera 3.1.2. - Informatičko povezivanje Uprave carina i Ministarstva ekonomije kako bi carinski organ imao uvid u odbijene zahtjeve za izdavanje dozvola

kontrolisane robe, uvid u izdate dozvole i dr.:

Početkom avgusta 2017. godine, izvršeno je informatičko povezivanje dva organa, na način što je ovlaštenim službenicima Ministarstva ekonomije omogućen pristup modulu za izvještavanje koji je kreiran u Carinskom informacionom sistemu Uprave carina, u cilju praćenja realizacije dozvola koje je izdalo Ministarstvo ekonomije. Navedeno je realizovano shodno Memorandumu o saradnji između dva resora.

Mjera 3.1.3. - Osposobljavanje ekipa za reagovanje u slučaju upotrebe HBRN oružja:

Nastavljene su aktivnosti u okviru projekta „Jačanje kapaciteta za prvi odgovor u CBRN-u i regionalna saradnja zemalja jugoistočne Evrope, južnog Kavkaza, Moldavije i Ukrajine“ (Ref: Europe Aid/ IFS/2014/347634), Project 44 “Strengthening CBRN first response capabilities and regional cooperation in South East Europe, Southern Caucasus, Moldova and Ukraine”), koji finansira Evropska unija. Projekat sprovodi Konzorcijum koji čine: Belgijski nuklearni istraživački institut (CSK-CEN), Slovački institut za prvi odgovor (ISEMI), Holandski nacionalni institut za javno zdravlje i životnu sredinu (RIVM), Poljski institut za organsku hemiju (IPO) i Belgijski institut za radio elemente (IRE). Partneri na ovom projektu su UNICRI– Međuregionalni istraživački institut za kriminal i pravdu i CoE– Regionalni sekretarijat za izuzetno upravljanje. Projekat je počeo sa implementacijom u maju 2015. godine, a predviđen je da traje do kraja decembra 2017. godine. Zemlje korisnice projekta su: Albanija, BiH, Crna Gora, Srbija, Makedonija, Jermenija, Moldavija i Ukrajina, kao i region Kavkaza. Najveći benifit projekta jeste da je obezbijedena oprema i odgovarajuća obuka za jedan tim spasilaca.

Dana 26. maja 2017. godine održana je nacionalna terenska vježba „CBRN LAZINE 2017“ u Lazinama, opština Danilovgrad. Na terenskoj vježbi učestvovao je Nacionalni tim za reagovanje u slučaju hemijskog, biološkog, nuklearnog i radijacionog akcidenta– CBRN akcidenta i predstavnici Direktorata za vanredne situacije MUP-a, Centra za ekotoksikološka ispitivanja, Agencije za zaštitu prirode i životne sredine, Instituta za javno zdravlje, Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju, Crvenog krsta Crne Gore, Uprave policije i službi zaštite i spašavanja Podgorica i Danilovgrad. Scenario terenske vježbe "CBRN LAZINE 2017" je bio realističan i imao je za temu hemijski akcident u magacinu koji koristi fabrika za proizvodnju mlijeka i mliječnih proizvoda u Lazinama. Vježba je započela pozivom Operativno-komunikacionom centru – 112 Direktorata za vanredne situacije MUP-a, koji je primio obavještenje da se u magacinu hemijskih materija u Lazinama dogodio akcident i da je došlo do požara. Odmah nakon prijema poziva OKC 112 je aktivirao opštinsku službu za zaštitu i spašavanje Danilovgrad koja je pružila prvi odgovor u gašenju požara. Međutim, usljed nemogućnosti pružanja adekvatnog odgovora zbog složenosti situacije i neadekvatne opreme za hemijske akcidente, aktiviran je tim za odgovor u slučaju CBRN akcidenta koji djeluje u okviru Službe zaštite i spašavanja u Podgorici, a koji je po dobijenoj informaciji izašao na mjesto događaja sa svom neophodnom personalnom i kolektivnom opremom. Nakon toga, preko OKC 112 informisane su i aktivirane i ostale službe i to: Centar za ekotoksikološka ispitivanja, Agencija za zaštitu prirode i životne sredine, Institut za javno zdravlje, Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju, Crveni krst Crne Gore i Uprava policije. Opšti zaključak sa održane vježbe je da je država pokazala da ima kapacitete da odgovori

na ovu vrstu akcidenta, ali i da treba nastaviti sa jačanjem kapaciteta nadležnih institucija u slučaju CBRN akcidenata kroz organizovanje obuka i nabavku adekvatne lične i kolektivne opreme.

Predstavnici Vojske Crne Gore uzeli su učešće u programu osposobljavanja u Centru za usavršavanje kadrova ABHO u Kruševcu, kroz kurseve detekcije toksičnih hemikalija i industrijsko toksičnih hemikalija, analize radiološko i hemijski kontaminiranih uzoraka, radiološko-hemijsko-biološke dekontaminacije i kurs biološkog oružja i toksikologije. Svi navedeni kursevi trajali su po pet radnih dana a održani su u martu, aprilu, septembru i oktobru 2017. godine. Predstavnici Vojske Crne Gore su na kursu o biološkom oružju i toksikologiji učestvovali u svojstvu predavača.

Realizovano je i osposobljavanje pripadnika Vojske Crne Gore u NATO školi u Oberamergau, SR Njemačka, kroz kurs javljanja i obavješćavanja iz oblasti hemijske-biološke-radiološke-nuklearne opasnosti (HBRNO) te kroz NATO kurs pripreme i izvođenja vježbi iz oblasti HBRNO, u martu 2017. godine;

Osposobljavanje pripadnika VCG u organizaciji oružanih snaga Republike Češke kroz upoznavanje sa međunarodnim programom obuke iz oblasti HBRNO, gdje su se pripadnici Vojske Crne Gore osposobili za realizovanje specijalističkih obuka HBRNO, kako za pripadnike Vojske tako i za interventne timove koji učestvuju u odgovoru na HBRN akcidente; kurs za evaluatore iz oblasti HBRNO za osposobljavanje pripadnika VCG za evaluaciju HBRN jedinica u silju postizanja standarda po NATO programu za ocjenjivanje borbene spremnosti kopnenih snaga, april i maj 2017. godine;

Realizovana je i obuka za polaznike Mediteranske škole vezano za mjere za sprječavanje-umanjenje posljedica upotrebe oružja za masovno uništenje, u organizaciji Instituta za javno zdravlje Crne Gore, u maju 2017. godine;

Održan je prikaz sposobnosti jedinice VCG nadležne za HBRNO, u aprilu mjesecu, u okviru kojeg je realizovana vježba "Reagovanje u slučaju hemijskog akcidenta".

U periodu od 30. oktobra do 3. novembra 2017. godine u Podgorici je održana Regionalna radionica za razvoj ljudskih resursa iz oblasti nuklearne bezbjednosti, u organizaciji Međunarodne agencije za atomsku energiju i Ministarstva održivog razvoja i turizma.

Očekivani rezultat 3.3.- Jačanje tehničkih kapaciteta u cilju modernizacije infrastrukture i efikasne kontrole na graničnim prelazima

Mjera 3.3.1. - Nabavka odgovarajuće opreme i organizovanje obuka za njenu adekvatnu upotrebu

U toku 2017. godine Vojska Crne Gore je opremljena novim sredstvima HBRN zaštite, materijama za dekontaminaciju i sredstvima za detekciju, uz nabavku adekvatnih detektora, modula, monitora i druge opreme za potrebe specijalnog izviđačkog vozila "COBRA". Za nabavku u tekućoj godini planirano je 165.000 eura. Upućen je zahtjev Ministarstvu odbrane SAD da se preko odgovarajućih fondova pokrene proces nabavke radioloških detektora, hemijskih detektora kao i drugih

sredstava i opreme HBRNO za potrebe opremanja svih jedinica Vojske Crne Gore;

Ministarstvo unutrašnjih poslova je aktivnostima u okviru gore navedenog projekta „Jačanje kapaciteta za prvi odgovor u CBRN-u i regionalna saradnja zemalja jugoistočne Evrope, južnog Kavkaza, Moldavije i Ukrajine, koji finansira Evropska unija, obezbijedilo donaciju opreme potrebne za prvi odgovor;

Započet je projekat 57 i 58 u okviru inicijative Evropske unije za HBRN Centre izvrsnosti za nuklearnu forenziku;

Započet je projekat sa Ministarstvom energetike SAD za donaciju opreme za mobilnu detekciju nuklearnih i radioaktivnih materijala;

Aktuelan je projekat upravljanja otpadom "Održivo ekološko upravljanje PCB-ijem u Crnoj Gori". Projekat će rezultirati ažuriranjem inventara PCB-ija i eliminisanjem problema PCB kontaminirane opreme i zemljišta na određenim lokacijama (izvoz, odlaganje). Pitanje upravljanja PCB/PCT biće riješeno do 2021. godine.

Očekivani rezultat 3.4.- Usklađivanje nacionalnog zakonodavstva Crne Gore u oblasti kontrole robe dvostruke namjene sa EU legislativom

Mjera 3.4.1. - Usklađivanje liste robe dvostruke namjene u Crnoj Gori sa listom EU u oblasti kontrole robe dvostruke namjene:

Ministarstvo ekonomije kontinuirano radi na uskladjivanju liste robe dvostruke namjene u Crnoj Gori sa listom Evropske unije, što predstavlja još jednu aktivnost predviđenu Akcionim planom. Naime, liste EU su evolutivnog karaktera i ažuriraju se godišnje, stoga je neophodno i nacionalne liste redovno ažurirati, prateći razvoj i događanja u međunarodnim kontrolnim režimima i usaglašavati se sa istim. Definisanje i usklađivanje Nacionalne kontrolne liste robe dvostruke namjene sa EU listom jedan je od osnovnih elemenata u implementaciji Zakona o kontroli izvoza robe dvostruke namjene, i daljoj dogradnji nacionalnog pravnog sistema u ovoj oblasti. Naime, navedenim Zakonom, koji je donesen 2012. godine, uspostavljen je režim za kontrolu izvoza, tranzita, pružanja brokerskih usluga i tehničke pomoći u vezi sa robom dvostruke namjene, kojim se poštuju međunarodne obaveze i standardi, kao i uvažavaju međunarodne prakse koje se primjenjuje u ovoj oblasti. Za ovu godinu je bilo planirano donošenje novog zakona o izvozu robu dvostruke namjene, ali je ono pomjereno za narednu godinu, zbog usklađivanja sa novim evropskim propisima iz ove oblasti.

Operativni paragraf V

U okviru operativnog paragrafa V, koji se odnosi na ostvarivanje međunarodne saradnje podrazumijeva se ostvarenje sljedećeg očekivanog rezultata:

Očekivani rezultat 5.1.- Povezivanje na regionalnom i međunarodnom nivou u cilju efikasne razmjene informacija o prometu HBNR materijala ili pokušajima njihove zloupotrebe

Mjera 5.1.1. - Potpisivanje sporazuma o zajedničkoj saradnji:

U toku su završne pripreme, u skladu sa neophodnim procedurama, za zaključivanje Memoranduma o saradnji između ministarstva odbrane Crne Gore i Republike Srbije;

Mjera 5.1.2. - Učešće u zajedničkim obukama, seminarima, radionicama:

U junu 2017. godine realizovani su ekspertske sastanci delegacija VCG i Armije Makedonije, u okviru ekspertske razgovora iz oblasti HBRN. Predmetna aktivnost je realizovana u Crnoj Gori;

Aktivno učešće predstavnika Uprave policije Ministarstva unutrašnjih poslova u radu inicijative Evropske unije za HBRN Centre izvrsnosti (regionalne projektne aktivnosti);

Aktivno učešće predstavnika Uprave policije Ministarstva unutrašnjih poslova u programima saradnje sa Odjeljenjem za nuklearnu bezbjednost Međunarodne agencije za atomsku energiju (IAEA).

Planirane aktivnosti za naredni period

U februaru 2018. godine, planirano je realizovanje simulacione štabne vježbe "RESISTEX", u organizaciji Centra za bezbjednosnu saradnju (RACVIAC) i američke Agencije za smanjenje bezbjednosnih rizika (DTRA), a uz učešće predstavnika relevantnih ministarstava, agencija i institucija iz Crne Gore, koja će za cilj imati praktično testiranje Strategije za neproliferaciju oružja za masovno uništenje;

Učešće pripadnika VCG na vježbi "Balkanski odgovor 2018", koja će se održati u maju 2018. godine, u Kruševcu, Republika Srbija;

Ekspertske razgovori sa delegacijama oružanih snaga BiH, Republike Makedonije, Republike Slovenije, Republike Srbije i SAD;

Obuke u zemlji i inostranstvu sa ciljem osposobljavanja jedinica za pružanje pomoći u slučajevima HBRN akcidenata;

Implementacija NATO ciljeva sposobnosti "HBRN odbrana- osnovna i napredna";

Nastavak opremanja HBRN sredstvima i opremom;

Rashodovanje neperspektivnih HBRN sredstava, kao i onih kojim su istekli rokovi trajanja